

SPPd0017 Teorie a metodologie kvalitativního výzkumu 2

Doc. PhDr. Jiří Winkler, PhD.

Cíle předmětu:

Kvalitativní strategie v současnosti nabízí velké množství výzkumných přístupů a metod, které se od sebe liší především rozdílnou teoretickou orientací. Výzkumníci mívají při kvalitativní strategii potíže se zdůvodněním volby konkrétních výzkumných metod a přístupů vzhledem ke zkoumanému tématu a poznávacímu problému. Cílem studijního předmětu je umožnit studentům na základě pochopení různých teoretických orientací kvalitativního výzkumu a na základě definování výzkumného problému procvičení v logickém a teoretickém zdůvodnění volby konkrétní výzkumné metodiky disertační práce.

Výstupy z učení:

Student/ka bude po absolvování kurzu schopen/schopna navrhnout a vysvětlit vhodnou metodu nebo metody kvalitativního výzkumu společenského fenoménu, tématu či problému.

Způsob zakončení předmětu:

Předložení seminárního projektu návrhu výzkumné metodiky pro disertační práci. Návrh výzkumné metodiky se může vztahovat k celkovému disertačnímu výzkumu nebo k jeho části. Očekávaný rozsah metodiky je cca 15 normostran. (30 ř.; 60 úhozů na řádku včetně mezer, cca 5000 slov).

Studijní témata:

1. Vztahy mezi kvantitativní a kvalitativní strategií ve výzkumné praxi. Příklady napětí a spojení obou strategií ve výzkumu:

- dvoufázový design,
- dominantní a méně dominantní design,
- smíšený design.

Jak byste charakterizovali Váš disertační výzkum z hlediska použité výzkumné strategie? Své stanovisko zdůvodněte.

2. Vhodné oblasti a témata sociální práce a veřejné politiky pro uplatnění kvalitativního výzkumu:

- etnografie cílových skupin a komunit;
- symbolické interakce a organizační procesy;
- složité systémy s významovou mnohoznačností (Grouded Theory);
- fenomenologické studie každodenních praktik a postojů;
- jazykové struktury v řeči a psaném textu;
- participační výzkum a demokratické hodnocení intervencí.

Jak byste charakterizovali téma a předmět vašeho disertačního výzkumu, abyste zdůvodnili svou volbu uplatnit kvalitativní výzkumnou strategii?

3. Vybrané designy kvalitativního výzkumu a jejich použití při tvorbě a rozvoji teorií:

- studium komplexity pomocí "grounded theory";
- studium vnitřní dynamiky "focus group";

- testování předběžných modelů pomocí "case study";
- konverzační rozhovor a hloubková „tematická analýza“.

Charakterizujte základní rysy jednoho z uvedených výzkumných designů, který jste vybrali jako vhodnou metodologii pro váš kvalitativní výzkum.

4. Vybrané metody a techniky sběru dat a jejich interpretace:

- techniky generování "grounded theory" pomocí kódovacích procesů;
- techniky hermeneutické interpretace organizačních a politických dokumentů
- techniky kritické diskurzivní analýzy jazykových struktur
- techniky konverzačního rozhovoru a tvorba významových kategorií a témat

Vyberte konkrétní postup zpracování vybraného výzkumného designu podle konkrétního autora. Je možné vyjít ze zadané literatury vztahené k uvedeným metodám a technikám výzkumu nebo vyjít z vlastních literárních zdrojů.

5. Zpracování seminárního projektu návrhu kvalitativní výzkumné metodiky pro disertační práci. Návrh bude mít následující strukturu:

1. Formulace praktického problému
  2. Formulace účelu výzkumné studie
  3. Formulace hlavní výzkumné otázky, a její případné rozvinutí do dílčích otázek
  4. Poznávací limity a příležitosti, významnost výzkumné studie
  5. Charakteristika kvalitativního výzkumu a specifická výzkumná strategie (design)
  6. Role výzkumníka v kvalitativním výzkumu (případně v evaluaci)
  7. Metody sběru dat
  8. Metody analýzy a interpretace dat
  9. Strategie validace výzkumných zjištění (triangulace, využití smíšených metod)
  10. Výzkumný a výběrový soubor, způsob výběru
  11. Popis struktury dat – kontexty pro interpretaci
  12. Očekávané etické otázky a problémy
  13. Předběžná pilotní zjištění (optional)
  14. Očekávané výsledky (optional a podrobnější než v bodě 4))
- Přílohy: Otázky do rozhovoru, formy pozorování harmonogram a rozpočet) (optional)**

Termín odevzdání seminárního projektu: do 6. 9. 2021

Obecná literatura:

- Creswell J.W. (1998) Qualitative Inquiry and research design. Thousand Oaks, CA, Sage
- Kvale, S. (1996) Interviews: An Introduction to qualitative research interviewing. Thousand Oaks, CA, Sage
- Lee, T.W. (2012) Using Qualitative Methods in Organizational Research. London, Sage
- Seale, C. (2004) Social Research Methods. A Reader. London, Routledge
- Patton, M.Q. (2002) Qualitative research and Evaluation Methods. Thousand Oaks, CA, Sage

Specifická literatura:

- Diskurzivní analýza

M. Foucault: Archeologie vědění. Herrmann a synové, Praha 2002

M. Foucault: Je třeba bránit společnost. Filosofia, Praha 2005

J. P. Gee: Introduction to discourse analysis. Theory and Method. Routledge New York, 2011, 218 p.

- Grounded theory

Glaser, B.G. (1992) Basics of grounded theory analysis. Mill Valley, CA, Sociological Press

M.Q. Patton: Developmental Evaluation. Applying Complexity Concepts. GillfordPress, London 2011

- Fenomenologická a etnometodologická analýza

A. Schutz: Collected Papers I. Hagen 1962

R. Grathof: Alfred Schutz In: Klassiker des soziologischen Denkens. Beck, Munchen 1978

- Tematická analýza

Braun V. and Victoria Clarke: Thematic Analysis. APA Handbook of Research Methods in Psychology: Vol. 2. Research Designs, H. Cooper (Editor-in-Chief) 2012

SPPd0017 Theory and Methodology of Qualitative Research 2

Doc. PhDr. Jiří Winkler, PhD.

Course objectives:

Qualitative strategies currently offer a large number of research approaches and methods, which differ from each other mainly by different theoretical orientations. In a qualitative strategy, researchers tend to have difficulty in justifying the choice of specific research methods and approaches with respect to the research topic and cognitive problem. The aim of the course is to enable students to understand the various theoretical orientations of qualitative research and to define the research problem of practice in the logical and theoretical justification of the choice of a specific research methodology of the dissertation.

Learning outcomes:

After completing the course, the student will be able to design and explain a suitable method or methods of qualitative research of a social phenomenon, topic or problem.

Course completion method:

Submission of a seminar project on the design of a research methodology for a dissertation. The proposed research methodology may relate to the whole or part of the dissertation research. The expected scope of the methodology is about 15 standard pages. (30 lines; 60 keystrokes per line, including spaces, approx. 5,000 words).

Topics:

1. Relationships between quantitative and qualitative strategy in research practice. Examples of tensions and the combination of both strategies in research:

- two-phase design,
- dominant and less dominant design,
- mixed design.

How would you characterize your dissertation research in terms of the research strategy used? Justify your opinion.

2. Suitable areas and topics of social work and public policy for the application of qualitative research:

- ethnography of target groups and communities;
- symbolic interactions and organizational processes;
- complex systems with meaning ambiguity (Grounded Theory);
- phenomenological studies of everyday practices and attitudes;
- language structures in speech and written text;
- participatory research and democratic evaluation of interventions.

How would you characterize the topic and subject of your dissertation research to justify your choice to apply a qualitative research strategy?

3. Selected designs of qualitative research and their use in the creation and development of theories:

- study of complexity using "grounded theory";
- study of internal dynamics of "focus group";
- testing of preliminary models using a "case study";
- Conversational interview and in-depth "thematic analysis".

Describe the basic features of one of the mentioned research designs, which you have chosen as a suitable methodology for your qualitative research.

4. Selected methods and techniques of data collection and their interpretation:

- techniques for generating "grounded theory" using coding processes;
- techniques of hermeneutic interpretation of organizational and political documents
- techniques of critical discursive analysis of language structures
- conversational interview techniques and creation of meaning categories and topics

Select a specific procedure for processing the selected research design according to the specific author. It is possible to start from the given literature related to the mentioned methods and techniques of research or to start from one's own literary sources.

5. Elaboration of a seminar project of design of qualitative research methodology for dissertation work (Tesis). The proposal will have the following structure:

1. Formulation of a practical problem
2. Formulation of the purpose of the research study
3. Formulation of the main research question, and its possible development into partial questions
4. Cognitive limits and opportunities, significance of research study
5. Characteristics of qualitative research and specific research strategy (design)
6. The role of the researcher in qualitative research (or in evaluation)
7. Methods of data collection
8. Methods of data analysis and interpretation
9. Strategies for validation of research findings (triangulation, use of mixed methods)
10. Research and selection set, method of selection
11. Description of data structure - contexts for interpretation
12. Expected ethical issues and problems
13. Preliminary pilot findings (optional)
14. Expected results (optional and more detailed than in point 4))

Attachments: Interview questions, forms of observation schedule and budget) (optional)

General literature:

Creswell J.W. (1998) Qualitative Inquiry and research design. Thousand Oaks, CA, Sage

Kvale, S. (1996) Interviews: An Introduction to qualitative research interviewing. Thousand Oaks, CA, Sage

Lee, T.W. (2012) Using Qualitative Methods in Organizational Research. London, Sage

Seale, C. (2004) Social Research Methods. A Reader. London, Routledge

Patton, M.Q. (2002) Qualitative research and Evaluation Methods. Housand Oaks, CA, Sage

Specific literature:

- Discursive analysis

M. Foucault: The Archeology of Knowledge. Herrmann and Sons, Prague 2002

M. Foucault: Society needs to be defended. Philosophy, Prague 2005

J. P. Gee: Introduction to discourse analysis. Theory and Method. Routledge New York, 2011, 218 p.

- Grouded theory

Glaser, B.G. (1992) Basics of grouded theory analysis. Mill Valley, CA, Sociological Press

M.Q. Patton: Developmental Evaluation. Applying Complexity Concepts. GillfordPress, London 2011

- Phenomenological and ethnomethodological analysis

A. Protection: Collected Papers I. Hagen 1962

R. Grathof: Alfred Schutz In: Klassiker des soziologischen Denkens. Beck, Munich 1978

- Thematic analysis

Braun V. and Victoria Clarke: Thematic Analysis. APA Handbook of Research Methods in Psychology: Vol. 2. Research Designs, H. Cooper (Editor-in-Chief) 2012